

MEETING

Yoko Abe - piano
Hitomi Endo - shakuhachi

Programma

Ryohei Hirose (1930)	- Kakurin (woods of crane), 1937
shakuhachi
Joji Yuasa (1929)	- Cosmos Haptic, 1959
piano
Makoto Shinohara (1931)	- Kyudo A (in quest of enlightenment), 1969
shakuhachi
Makoto Shinohara (1931)	- Tendence, 1969
piano
Maki Ishii (1936)	- So-gu I (meeting), 1970
shakuhachi en piano

Ryohei Hirose studeerde menswetenschappen aan de universiteit van Hokkaido en Europese muziek te Tokio. Zijn eerste composities verraden een sterke invloed van Anton Webern. Hirose experimenteerde met de shakuhachi (een Japanse bamboefluit), met de bedoeling deze te integreren in het westerse instrumentarium. Hij wordt beschouwd als een van Japans meest erudiete en veelzijdige musicologen omdat hij verbanden weet te leggen tussen de uitingen van verschillende culturen.

Kakurin componeerde Hirose na een van zijn reizen naar India. Hij is in zijn composities erg beïnvloed door de cultuur van dat land. De titel slaat op het geluid gemaakt door een grote groep kraanvogels.

Joji Yuasa raakte tijdens zijn medicijnenstudie aan de Keio universiteit geïnteresseerd in muziek en tenslotte ging hij zich helemaal wijden aan de studie van compositie bij Jikken Kobo, de experimentele workshop van Tokio, waar hij onder andere Toru Takemitsu, een van Japans meest bekende componisten leerde kennen. Cosmos Haptic, dat in 1957 bij Jikken Kobo zijn première beleefde, bestaat uit vijf delen waarin op een 'haptische' (het gevoel of tastzin betreffende) manier andere zintuigen geprikkeld worden, gedacht vanuit de fundamentele en vitale interactie tussen de mens en kosmos.

Makoto Shinohara is de componist aan wie in dit Holland Festival extra veel aandacht wordt besteed. Behalve de twee werken die nu uitgevoerd worden, wordt op 25 juni in het Stedelijk Museum een heel programma aan zijn elektronische muziek gewijd. Ook elders is er regelmatig iets van hem te horen. Shinohara, die sinds 1979 in Nederland woont, studeerde in Tokio en kwam in 1954 naar Europa waar hij o.a. les nam bij Messiaen. Vanaf 1959 hield hij zich bezig met musique concrète en elektronische muziek. Qua opvattingen komt hij uit de streng seriële school: Boulez en Stockhausen. Hoewel hij nu de principes minder streng toepast, werken ze nog steeds door. In de laatste

jaren is hij zich ook meer gaan bezighouden met het integreren van westerse en de traditionele Japanse muziek, hoewel hij ook het gevaar daarvan inziet. 'Je moet heel voorzichtig omspringen met die verschillen, hoe je dat in harmonie brengt, door te zoeken naar een gemeenschappelijk aspect...'

Kyudo A, een stuk voor twee verschillende shakuhachi's, stelt een man voor die door meditatie met zichzelf in het reine probeert te komen. Het is een stuk met niet alleen geluid maar ook met stilte, verrijkt met variaties in timbre en blaasstechniek terwijl er ook korte woorden, gezongen of geroepen, en stampen met voeten bij hoort. De houding, het gaan en staan van de speler dragen er als theatraal gebaar toe bij om het psychologische proces van de man zichtbaar te maken.

Tendence voor piano bestaat uit 21 sequenties in zes groepen ingedeeld:

A,B,C,D,E,F, al naar gelang de overeenkomst in het karakter ervan. Voor het optreden moet worden vastgesteld op welke manier de uitvoering zal plaatsvinden, met alle 21 sequenties, of een keuze daaruit, die echter wel een alfabetisch verband moet hebben beginnend met A en dan B, E en eindigend met F. Daarom heeft iedere wijze van uitvoeren, ondanks de vele mogelijkheden van de verschillende versies, een vastliggende richting. De uitvoering wordt beperkt tot het toetsenbord, waarbij wel enkele nieuwe technieken, zoals het effect van resonantie en gebundelde noten, worden onderzocht. De duur en intensiteit van het spel zijn soms niet exact aangegeven in de partituur. Het werk werd in 1963 in Keulen gecomponeerd, maar de definitieve versie, te Berlijn geschreven, dateert uit 1969.

Maki Ishii stamt uit een kunstenaarsfamilie. In 1958 ging hij studeren aan de Musikhochschule in Berlijn, waar hij nog woont.

So-gu I is een niet voorziene, toevallige confrontatie van twee afzonderlijke solostukken, een voor piano, een voor shakuhachi. Een onderling verband werd bewust vermeden. Het is de bedoeling dat de toevallige confrontatie van deze twee verbandloze stukken en de schijnbaar niet te verenigen historische ontwikkeling en betekenis van twee gelijkwaardige instrumenten, elk representatief voor oost of west, het uitgangspunt vormen voor iets nieuws. Het is dus geen samenspel in de gangbare betekenis van het woord. Als dit subtiele contactzoeken van de twee gelijkwaardige instrumenten, en van de individuele solisten, ook maar even leidt tot het waarnemen van zo'n nieuwe klankwereld, heeft So-gu zijn doel bereikt.

De uitvoerenden zijn beiden in Nederland woonachtige Japanse musici.

Yoko Abe werd geboren te Fukushima. Haar pianostudie begon ze op zesjarige leeftijd te Tokio. Daarna studeerde ze aan de universiteit van Tokio, in München en in Den Haag (bij Theo Bruins). Ze was in 1981 een van de oprichters van het Hato ensemble, welk ensemble zich bezighoudt met het uitvoeren van werk van hedendaagse componisten.

Hitomi Endo studeerde aan de speciale muziekschool voor traditionele shakuhachi-kunst. Daarnaast bekwaamde hij zich ook op de blokfluit, welke studie hij in Nederland voortzette bij Walter van Hauwe. Ook hij maakt deel uit van het Hato ensemble.